

A Pécsi Ítéltábla a Dezső és Társa Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a dr. Schall Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (cí,e) alperes ellen - vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Törvényszék 2014. szeptember 17. napján kelt..... számú részítélete ellen az alperes részéről 49. és 52. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 889.000 (nyolcszáznyolcvankilencezer) forint másodfokú perköltséget.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A peres felek a 2011. október 25. napján kötött alvállalkozási szerződésben megállapodtak abban, hogy az alperes megrendelésére az alvállalkozó felperes elvállalja az A.... Kft. mint beruházó G70. számú központi épülete építési munkáinak elvégzését a szerződéses teljesítményjegyzék, a műszaki és tervdokumentáció, és a szerződés részét képező egyéb mellékletek szerint (szerződés 2.§). Rögzítették, hogy a kivitelezés szerződés szerinti egységei fixek és megváltoztathatatlanok, az elszámolás során a ténylegesen kivitelezett mennyiségeket veszik figyelembe. A 3.§-ban és a zárórendelkezőkben felsorolták a szerződés szerves részét képező mellékleteket, ezek közül az 5.melléklet a „G70.számú központi épületre vonatkozó előfeltételek és kiegészítő műszaki előírások (G70.V.)" megnevezésű iratot is, melynek „Kiegészítések az ajánlattételi eljárással kapcsolatban„ című részének 1. pontja rögzíti, hogy az alperes az ajánlatot a VOB/B, a mellékelt ajánlati feltételek, valamint a kiegészítő szerződési feltételek alapján kéri benyújtani. E mellékletet az alperes 2011. október 11-én, az ekkor tartott projektátadási megbeszélésen a felperesnek átadta. Az okirat 32. pontja utal továbbá arra, hogy a költségvetés a VOB/B. feltételekkel együtt érvényes. Az alvállalkozói szerződés megkötésekor a felperes által felhasználandó betonok minőségét meghatározó kiviteli tervek nem álltak rendelkezésre. A később átadott tervek a szerződés alapjaként elfogadott árazott költségvetéstől eltérő

minőségű beton kötelező alkalmazását írták elő. A felperes e magasabb minőségű betont magasabb betonárakon tudta beszerezni, a különbség 206.322.- EURO, amit az alperes teljesítésként nem igazolt le.

A felperes a részítélettel érintett keresetében kérte az alperest pótmunka ellenértéke címén 206.322.- EURO és annak 2013. március 4. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére kötelezni, hivatkozással arra, hogy a később kézhez vett kiviteli tervek alapján magasabb anyagköltségű betont kellett beépítenie, utalt arra, hogy a betonárváltozásról az alperest értesítette, e körben hivatkozott a keresetlevél mellékleteként II/2. szám alatt csatolt email-re. Egyúttal a VOB/B. Általános szerződési feltételek 2. § (5) és (6) bekezdéseit az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209/A.§ (1) bekezdése alapján megtámadta arra hivatkozva, hogy annak kikötései tisztességtelenek. Másodlagosan arra hivatkozott, hogy VOB/B megismerését az alperes nem tette lehetővé, arra a figyelmet külön nem hívta fel, holott annak rendelkezései eltérnek a szokásos szerződési gyakorlattól, ezért külön figyelemfelhívásra és felperesi elfogadásra lett volna szükség ahhoz, hogy e kikötések a szerződés részévé váljanak.

Az alperes ellenkérelmében vitatta a megtámadás jogszerűségét, utalt arra, hogy a felek a VOB/B.-re utalással a német jogot kötötték ki. A felperes által igényelt többletköltség alapjául megjelölt munkákat maga is pótmunkának tekintette, annak jogalapját és összecszerűségét nem vitatta, de álláspontja szerint a felperes díjra nem jogosult, mert a munka megkezdése előtt azt a VOB/B. 2. § (5) és (6) bekezdése szerint nem jelentette be. Másodlagosan arra is hivatkozott, hogy a szerződés 8. § szerint az alvállalkozó számlát csak akkor állíthat ki, ha a beruházó azt maga engedélyezte saját vállalkozója számára, ez pedig nem történt meg.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott részítéletével a felperes Építési Munkákra Vonatkozó Megrendelések és Szerződések Szabályai (VOB) B. rész: Építési Munkák Kivitelezésének Általános Szerződési Feltételei 2. § (5) és (6) bekezdése érvénytelenségének megállapítása iránti keresetét elutasította, és az alperest 206.322 EUR és kamata megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a felek 2011. október 25. napján kötött alvállalkozói szerződésének a Ptk. 205/B. § (1) és (2) bekezdése alapján nem vált részévé a VOB/B., az ugyanis a magyar szokásos szerződési gyakorlattól eltér, kettős természetű, egyfelől szabvány, másfelől általános szerződési feltételek egységes rendszere, mögöttes joga a német polgári jog, így azt a felperesnek külön figyelemfelhívó tájékoztatás után kifejezetten el kellett volna fogadnia. Tájékoztatás és elfogadás nem volt, sőt a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján még az sem állapítható meg, hogy azt az alperes a felperesnek egyáltalán átadta, vagy azt közösen megtárgyalták volna. Alaptalannak találta az alperesnek azt a hivatkozását, hogy a felek a német jog alkalmazását kötötték ki, e döntését azzal indokolta, hogy a Római I. rendelet 3. cikk (1) bekezdése szerint a jogválasztás kikötésének kifejezettnek kell lenni, ennek hiányában a 4. cikk (1) bekezdése szerint a szolgáltatási szerződésre azon ország joga az irányadó, ahol a szolgáltatást nyújtó fél tartózkodási helye található.

Megállapította továbbá, hogy a felperest a pótmunkadíj megilleti, mert az alperes a pótmunka tényét és összegét nem vitatta. Álláspontja szerint a beruházó nyilatkozatának hiánya, annak elmaradása jogvesztést nem eredményezhet, a felperes a munkát befejezte, levonult a területről, a beruházó átvette az épületet, a generálkivitelező és beruházó viszonyában fennálló elszámolási vita nem lehet akadálya a felperes igényérvényesítésének.

A részítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérte annak megváltoztatását, és a felperes - 206.322 EUR és kamata - pótmunka ellenértéke megfizetésére irányuló keresete elutasítását. Változatlanul arra hivatkozott, hogy a perbeli szerződéses jogvitában a német jogot kell alkalmazni, a szerződés részét képezi általános szerződési feltételként a VOB/B., ennek 2. § (5) és (6) bekezdésében foglaltaknak a felperes nem tett eleget, a pótmunka szükségességét és azzal kapcsolatos díjigényét a munka elvégzése előtt nem jelentette be. Utalt továbbá arra is, hogy az alvállalkozói szerződés 8. pontja szerint az alvállalkozó csak az A. mint beruházó részéről engedélyezett teljesítményjegyzék szerinti munkákra jogosult számlát kiállítani. Álláspontja szerint e szerződési feltétel a pótmunkákra is érvényes, a beruházó a mai napig nem hagyta jóvá e munkákat, ezért a felperes a díjigénye ez okból is alaptalan.

A felperes a fellebbezésre tett észrevételében az elsőfokú bíróság részítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés alaptalan.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárás iratai és a felek másodfokú eljárásban tett nyilatkozatai alapján az alábbiakkal egészíti ki:

Az alperes által az alvállalkozói szerződéssel érintett munkák kivitelezésére meghirdetett pályázaton a felperesen kívül mások is indultak, akik a felperesnél jobb és olcsóbb ajánlatot adtak, ezek kis cégek voltak, akik nem tudták szavatolni, hogy ismerik a német törvényeket, és előírásokat. A felperest mint pályázót az alperesnek Ausztriában ajánlották. A szerződéskötést megelőzően a felek között 3-4 tárgyalás volt, ott rögzítették, hogy a szerződéskötésnél és a teljesítésnél a német nyelvet használják, az alperes számára a nyertes pályázó kiválasztásakor a kritérium nem az ár volt, hanem a német nyelv és a német szabványok (DIN-ek mint például a VOB.) ismerete és a németül beszélő projekt manager (I.N. tanúvallomása aszámú jegyzőkönyv).

A szerződéskötést megelőző utolsó, 2011. október 11-i egyeztető tárgyaláson az alperes a „megrendelőt a projektre” átadta, e tárgyalásról készült jegyzőkönyv 7. pontja rögzíti, hogy a felperes az előzetes megjegyzések, kiegészítő műszaki szerződési feltételek (Zusätzlichen Vertragsbedingungen = ZVB), a vasbeton minőségére vonatkozó adatlapok környezetvédelmi előírások és a biztonsági rendelkezések vonatkozásában minden rendelkezésre álló dokumentumot átvett.

Ezek közül a „költségvetéssel kapcsolatos kiegészítések az ajánlati eljárással kapcsolatban” megnevezésű irat 32. pontja szerint a költségvetés a következő mellékletekkel együtt érvényes: 2. pont VOB/B. feltételek. Az ugyanekkor átadott CD-én (jegyzőkönyv 4. pont) a teljes tervdokumentáció volt, abban is meg volt jelölve mellékletként a VOB. (S.Gy.volt felperesi területigazgató tanúvallomása számú jegyzőkönyv). Ugyanekkor az alperes átadta az által elkészített - árazatlan - költségvetést, amit a felperes beárazott, ez több helyen utal különböző DIN-re mint alkalmazási feltételre, illetve a 3.4. pont még a VOB/C-re is.

Az alvállalkozói szerződés 8. § rendelkezik a munkák elszámolásáról és kifizetéséről, ebben a felek rögzítették, hogy az alvállalkozó minden hónap végén teljesítményjegyzéket készít, amelynek jóváhagyására 3 nappal azt követően kerül sor, hogy a beruházó (A. a maga részéről engedélyezte a saját vállalkozója által készített teljesítményjegyzék szerinti munkák számlába állítását. Az alvállalkozó munkáinak számlába állítására csak e teljesítési igazolás kiadása után kerülhet sor.

A szerződésben a felperesi kivitelezés határidejét 2012. február 10. napján jelölték meg, mely határidő 2012 decemberére módosult. Ezt követően a felperes még javításokat végzett, majd 2013. június 12-én az építési naplóban minden munkát készre jelentett, és a munkaterületről levonult (..... számú felperesi előkészítő irat 2. oldal).

A munkálatok során a felperes megbízottja, az E. Kft. 2011.november 3-án küldött e-mailjében, melynek címzettje I. N. volt, bejelentette, hogy az egyes alapozásoknál a statikus a betonminőséget megváltoztatta, a költségvetésben a beton XA1 osztályba volt sorolva, a később érkezett terv XA2 típusút ír elő. A megváltozott terv száma G70 TPL05 P P F A40204-002, a többletköltségek a következők: a költségvetés 4.2.30 alapozásnál az érték C30/37, besorolási osztály XA2, ár 54,7 EUR/m3 a korábbi XA1 49,5 EUR-val szemben (keresetlevél II./2.melléklet).

A VOB/B. teljes szövege az interneten a „google” internetes kereső rendszerrel bárki számára hozzáférhető.

A VOB/B. 2. § (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha az építési terv vagy a megrendelő által szabott más feltételek változása következtében változik a szerződésben meghatározott valamely munka árának számítási alapja is, akkor a felek a felmerülő többletköltségek, illetve költségmegtakarítás figyelembevételével új árban állapodhatnak meg. E megállapodásnak a kivitelezés megkezdése előtt kell megszületnie.

A VOB/B. (6) bekezdés 1. pontja szerint, ha a megrendelő a szerződésben nem szereplő munka elvégzését kéri a vállalkozótól, akkor a vállalkozó külön díjazásra jogosult. A vállalkozónak e külön díjazásra vonatkozó igényét ugyanakkor még az érintett munka kivitelezésének megkezdése előtt a megrendelő tudomására kell hozni. 2. pont úgy rendelkezik, hogy a vállalkozó díjazását a szerződésben meghatározott munkák számításának alapját képező dokumentumok és az

elvégezni kért munkák külön költségei határozzák meg. A vállalkozó díjazásában a feleknek lehetőség szerint a kivitelezés megkezdése előtt kell megállapodniuk.

A VOB/B. (8) bekezdés 2. pontja szerint díjazás jár a vállalkozónak ugyanakkor abban az esetben, ha a megrendelő a megrendelés nélkül vagy a megrendeléstől önhatalmúlag eltérve elvégzett munkákat utólag elfogadja. Díjazás jár a vállalkozónak akkor is, ha az érintett munkák elvégzése a szerződés teljesítéséhez szükséges volt, az érintett munkák a megrendelő vélelmezhető szándékának megfeleltek, és a vállalkozó a megrendelőt haladéktalanul értesítette e munkákról. Ha a vállalkozót a fentiek szerint díjazás illeti meg, akkor a megváltozott formában elvégzett munkák, és az elvégzett pótmunkák díjának számítására az (5) és (6) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell. A 3. pont úgy rendelkezik, hogy a fentiek nem érintik a Német Polgári Törvénykönyv (BGB) megbízás nélküli ügyvitelre vonatkozó rendelkezéseit.

A fentiek szerint kiegészített tényállásra is figyelemmel érdemben helyes az elsőfokú bíróság fellebbezéssel érintett (206.322.-EUR és kamata pótmunkadíj), részítélettel elbírált döntése, annak jogi indokaival azonban a másodfokú bíróság nem ért egyet és Pp. 253. § (3) bekezdésére figyelemmel a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között azt az alábbiak szerint módosítja és egészíti ki:

Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak az alkalmazandó jog körében kifejtett jogi álláspontjával. A Magyarországon bejegyzett és magyarországi székhellyel rendelkező feleknek az Európai Parlament és Tanács 593/2008/EK rendelet (Róma I.) 3. cikk (1) bekezdése értelmében lehetőségük volt jogválasztásra, a jogválasztásnak azonban a felek szerződésében kifejezettnak és a szerződés rendelkezéseiből kellő bizonyossággal megállapíthatónak kell lennie. A felek sem a szerződésben, sem annak mellékleteiben (VOB/B. sem tartalmaz ilyen kikötést) nem rendelkeztek kifejezetten úgy, hogy a jogviszonyukra német jogot alkalmazzák. Ezt az alperes által hivatkozott német Polgári Törvénykönyvre (BGB) való VOB/B.-beli utalások sem támasztják kifejezetten alá, a felek a szerződésben (3.§, 9.§, 23.§) ugyanis jó néhány magyar jogszabályra is utalást tettek.

Nem osztja azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azt a jogi álláspontját, hogy a VOB/B. általános szerződési feltételrendszer nem vált a felek szerződésének részévé. A Ptk. 205/A. § (1) bekezdése szerint általános szerződési feltételnek minősül az a szerződési feltétel, amelyet az egyik fél több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatároz, és amelyet a felek egyedileg nem tárgyalnak meg. A Ptk. 205/B. § (1) bekezdése szerint az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. A (2) bekezdés szerint külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről, amely a szokásos szerződési gyakorlatról, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen, vagy valamely korábban a felek között alkalmazott kikötéstől eltér. Ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha

azt a másik fél - a külön figyelemfelhívó tájékoztatást követően - kifejezetten elfogadta.

A felek a VOB/B.-t általános szerződési feltételnek minősítették, bár azt az alperes csupán megjelölte a szerződés mellékletének, de nem maga, hanem a Német Szabványügyi Testület (DIN) Építőipari Szabványosítási Bizottsága fogalmazta meg. Ahhoz, hogy ez az általános szerződési feltétel a felek szerződésének részévé váljon, a Ptk. 205/B.§-a szerint két feltételnek kell teljesülnie, az egyik az, hogy azt a másik fél kifejezett vagy ráutaló magatartással elfogadja, a másik pedig az, hogy az alkalmazó fél - jelen esetben az alperes - lehetővé tegye a másik fél, azaz a felperes számára a tartalma megismerését. Az általános szerződési feltételekről rendelkező GK 37. számú állásfoglalás szerint az általános szerződési feltételek egyik célja, hogy a gazdálkodó szervezetek számára megkönnyítse a szerződéskötést azzal, hogy összefoglalja az adott szakmában, a forgalomban érvényesülő szakmai sajátosságokat. Az állásfoglalás II. pontja szerint ahhoz hogy azok a szerződés részévé váljanak szükséges, hogy az alkalmazó fél lehetővé tegye, hogy a vele szerződő gazdálkodó szervezet azok tartalmát megismerje, ez megvalósulhat a feltételek rendelkezésre bocsátásával, a megjelenési hely megjelölésével, de arra utalással is. A felek másodfokú eljárásban tett nyilatkozata szerint is a VOB/B az interneten bárki számára megismerhető, ily módon a felperesnek lehetősége lett volna - külön erre vonatkozó utalás vagy elérhetőség megjelölés nélkül - annak tanulmányozására. Ilyen helyzetben pedig másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes részéről a rendelkezésre bocsátásra, hely megjelölésre, vagy arra való utalásra sem volt szükség, különös tekintettel a felperes személyére, akit gazdálkodó szervezetként a gazdasági életben a német jog ismerőjeként tartottak számon.

A Ptk. 205/B.§ által szabott másik feltétel, nevezetesen az elfogadás is teljesült a perbeli szerződési feltétel esetén. A felperesnek a szerződéskötést megelőző utolsó tárgyaláson az alperes átadta - az erről készült jegyzőkönyv szerint is - , a szerződés mellékleteit. Az 5.melléklet a „G70. számú központi épületre vonatkozó előfeltételek és kiegészítő műszaki előírások (G70.Vordemerkungen und ZTV)" megnevezésű irat „Kiegészítések az ajánlattételi eljárással kapcsolatban„ című részének 1. pontja rögzíti, hogy az alperes az ajánlatot a VOB/B., a mellékelt ajánlati feltételek, valamint a kiegészítő szerződési feltételek alapján kéri benyújtani. A felperes ügyvezetője S. I. vallomásaiban elismerte, nyilvánvaló volt számukra, hogy DIN-ek, azaz a német szabványok alkalmazandók a szerződés teljesítésekor, a VOB/B. maga is német szabvány. A teljesítés folyamán, a havi elszámoláskor a teljesítésigazolásokkal kapcsolatos német nyelvű alperesi válaszlevelek számtalan esetben utaltak a VOB/B.-re, a felperes nem is hivatkozott arra, hogy a teljesítés során vitatta volna ezek alkalmazhatóságát. Mindezen tények, bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelésével a másodfokú bíróság álláspontja szerint a levonható az a következtetés, hogy e szerződési feltételeket a felperes - legalább ráutaló magatartással - elfogadta.

Nem ért egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával,

hogy a VOB/B. szabályai eltérnek a szokásos magyar szerződési gyakorlattól, a magyar jogi szabályozástól, ezért a fentieken túl szükség lett volna alperesi külön figyelemfelhívó tájékoztatásra, illetve kifejezett felperesi elfogadásra. A VOB/B. 2.§ (5) és (6) bekezdésén túl - mely valóban előzetes bejelentési kötelezettséget rögzít - a (8) bekezdés tartalmazza az ennek elmaradása esetére vonatkozó szabályokat (megrendelő utólagos elfogadása, ill. megrendelő vélelmezhető szándéka szerinti teljesítés stb.), majd legvégső megoldásként a megbízás nélküli ügyvitel szabályait rendeli alkalmazni. A Ptk. vállalkozási díjra vonatkozó szabályait értelmező, a vállalkozói díjjal kapcsolatos egyes kérdésekről szóló XXXII. számú Polgári Elvi Döntésben kifejtett elvek lényegileg a VOB/B idézett rendelkezéseitől nem különböznek, a pótmunka (perbeli esetben a szerződésben meghatározott munka más minőségben történő elvégzésére történő megrendelői - kiviteli tervben szereplő - utasítás folytán felmerült többletköltség) elszámolását hasonló tartalommal, végső esetként szintén a megbízás nélküli ügyvitel szabályainak megfelelő alkalmazásával rendezi.

A felek szerződésének a fentiek okán részét képezi a VOB/B. általános szerződési feltételrendszer, ezért a felperes e keresetét ennek alkalmazásával kellett elbírálni.

A VOB/B. 2. § (5) és (6) bekezdése a pótmunkadíj érvényesítése előfeltételének tekinti az előzetes bejelentést a vállalkozó részéről. A felperes a kereseti tényállításában a keresetlevél II/2. számú mellékletére (e-mail) hivatkozva állította, hogy e követelménynek eleget tett. ezen munkák előzetes bejelentését egy német nyelvű e-mailre alapította. Az e-mail 2011. a november 3-án kelt, magyar nyelvű tartalmát a felek a másodfokú tárgyaláson egyezően adták elő. A levélben a felperes megbízásából eljáró ESJ Kft. jelenti be az alperest a szerződéses viszonyban képviselő I.N.-nek, hogy egy, az e-mailben megjelölt tervmódosítás folytán az eredeti költségvetésben megjelölt betonminőség helyett más magasabb minőségű, és így drágább egységáru betont kell alkalmazni a költségvetés 4.2.30. tételénél. A felperes azonban a perbeli igényét nem e tervben szereplő munka, hanem számos más, a költségvetésben szereplő munkával kapcsolatosan érvényesítette. A kereseti kérelemhez csatolt táblázatok részletesen kimunkálják a terveket, számmal megjelölve a mennyiséget, nem tartalmazzák azonban az e-mailben megnevezett terven szereplő munkát. A másodfokú bíróság álláspontja szerint keresettel érvényesített, felek által pótmunkának nevezett munka előzetes bejelentésének igazolására az e-mail nem volt alkalmas.

A VOB/B. 2. § (8) bekezdés 2. pont azonban úgy rendelkezik, hogy díjazás jár a vállalkozónak ugyanakkor abban az esetben is, ha a megrendelő a megrendelés nélkül vagy a megrendeléstől önhatalmúlag eltérve végzett munkákat utólag elfogadja. Díjazás jár a vállalkozónak akkor is, ha az érintett munkák elvégzése a szerződés teljesítéséhez szükséges volt, az érintett munkák a megrendelő vélelmezhető szándékának megfeleltek, és a vállalkozó a megrendelőt haladéktalanul értesítette e munkákról. A perbeli esetben a felperes az alperes által átadott árazatlan költségvetésben szereplő munkákra és felhasználandó anyagokra adott ajánlatot, a felek közti szerződés ezzel a tartalommal jött létre. A kiviteli

tervben szereplő betonminőségre figyelemmel - mely megrendelői utasításnak tekintendő, és ekként megfelelt az alperes feltehető akaratának - az eredetileg meghatározott betonminőségtől a felperes eltért, az eltérő minőségű anyaggal végzett munkát az alperes elfogadta, az ellen kifogást nem emelt - legalábbis erre vonatkozó perbeli adat nem volt -, a felperes e munkákat 2012. januártól - tehát a munkavégzést követően haladéktalanul - jelentette teljesítésként az alperesnek (keresetlevél I/7/d. melléklet), aki azt átvette, ezért a felperes a VOB/B. 2. § (8) bekezdés 2. pontja alapján igényelhet az általa az eredeti szerződéshez képest nyújtott többletszolgáltatásért többlet díjazást. A kereset összecszerűségét az alperes elismerte, ezért az összecszerűség kérdésében további bizonyítást lefolytatni nem kellett.

Helyes az elsőfokú bíróságnak azon jogi érvelése, hogy bár felek a szerződésben kikötötték a beruházó jóváhagyási jogát, azonban a „teljesítő” felperest az alperessel szembeni igényérvényesítéstől e szerződési kikötés nem zárja el. A Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kell. A (4) bekezdés értelmében, ha valaki jogáról lemond, vagy abból enged, nyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni. A felperes elfogadta azt a szerződési kikötést, hogy a számláját a beruházó jóváhagyását követően nyújtja csak be, e nyilatkozatát azonban ellenkező szerződéses kikötés hiányában nem lehet kiterjesztően, és oly módon értelmezni, hogy beruházói jóváhagyás hiányában lemond az őt jogszerűen megillető díjról. A felek szerződésének e kikötése tartalmilag azt jelentheti csupán, hogy a teljesítés idejét a felek nem határozták meg (a beruházó jóváhagyásának időpontja bizonytalan volt, nem jelentette teljesítési határidő kikötését) ezért az alperes a felperes felé a Ptk. 298.§ b) pontja szerint felszólításra köteles volt teljesíteni, a felperesi követelés ezért nem volt idő előtti (BDT2008.1781.).

Az alperes fellebbezése alaptalan volt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a másodfokú eljárás során felmerült költségek viselésére, mely áll a felperest képviselő ügyvéd munkadíjából, ennek összegét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM számú rendelet 3. § (2) bekezdés a és b) pontja alapján állapított meg, figyelemmel az (5) bekezdésben foglaltakra.

Pécs, 2015. február 19.

. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró